http://www.rbseonline.com

नामांक Roll No.

UP-71-संस्कृतम् (T. L.)

Question Paper No. / प्रश्न-पत्र क्रमांक 15-26-045

प्रारम्भिक शिक्षा पूर्णता प्रमाण पत्र परीक्षा, 2020

PRARAMBHIK SHIKSHA PURNATA PRAMAN-PATRA PARIKSHA, 2020

कक्षा–8

तृतीय भाषा–संस्कृतम्

No. of Questions/ कुल प्रश्नों की संख्या: 25 — Time/समय: 2.30 होरा

No. of Printed Pages/कुल मुद्रित पृष्ठों की संख्या: 08 — Maximum Marks/पूर्णांक: 80

http://www.rbseonline.com

http://www.rbseonline.com

परीक्षार्थिभ्यः सामान्यनिर्देशाः –

(1) परीक्षार्थिभिः सर्वप्रथमं स्वप्रश्नपत्रोपरि नामांकाः अनिवार्यतः लेखनीयाः।
(परीक्षार्थी सर्वप्रथम अपने प्रश्न–पत्र पर नामांक अनिवार्यतः लिखें।)

(2) सर्वे प्रश्नाः अनिवार्याः।
(सभी प्रश्न हल करना अनिवार्य हैं।)

(3) सर्वेषां प्रश्नानामुत्तराणि उत्तरपुस्तिकायामेव लेखनीयानि।
(सभी प्रश्नों के उत्तर दी गई उत्तर पुस्तिका में ही लिखें।)

(4) एकस्य प्रश्नस्य सर्वेषां भागानाम् उत्तराणि एकत्र एव लेखनीयानि।
(एक प्रश्न के सभी भागों के उत्तर एक साथ ही लिखें।)

(5) प्रश्नक्रमांकः एकतः अष्टौ यावत् बहुविकल्पीय प्रश्नानाम् उत्तराणि सूचीं निर्माय एकत्र उत्तरपुस्तिकायामेव लेखनीयानि।
(प्रश्न संख्या 1 से 8 तक बहुविकल्पीय प्रश्नों के उत्तर उत्तरतालिका बनाकर एक साथ उत्तर पुस्तिका में ही लिखें।)

http://www.rbseonline.com

http://www.rbseonline.com

1. ते तु यौतकलुब्धकाः सन्ति। अस्मिन् वाक्ये सर्वनामपदम् अस्ति – (1)

(क) ते

(ख) सन्ति

(ग) तु

(घ) यौतकलुब्धकाः

2. किन्तु तस्य मनः प्रियायामेव <u>अनुरक्तः</u> आसीत्। रेखांकित पदे उपसर्गोऽस्ति – (1)

(क) आ

(ख) उप

(ग) अनु

(घ) प्र

3. विष्णुः ....असत्यं न वदति। रिक्तस्थाने उचितम् अव्ययं लिखत – (1)

(क) तत्र

(ख) कदापि

(ग) एव

(घ) सर्वदा

4. अधोलिखितपदेषु 'क्त' प्रत्यययुक्तं पदम् अस्ति – (1)

(क) पठितुम्

(ख) लिखितः

(ग) गत्वा

(घ) कृतवान्

5. वीणा...................धारिणीमभयदां। रिक्त स्थानं पूरयत – (1)

(क) तुषारः

(ख) पुस्तक

(ग) कुन्दम्

(घ) इन्दुः

http://www.rbseonline.com
http://www.rbseonline.com

http://www.rbseonline.com

http://www.rbseonline.com

6. शल्यक्रियायाः जनकः अस्ति – (1)

(क) सुश्रुतः

(ख) श्रीकृष्णः

(ग) चरकः

(घ) वाग्भट्टः

7. स्वयं फलानि न खादन्ति – (1)

(क) वृक्षाः

(ख) वारिवाहाः

(ग) नद्यः

(घ) जलम्

8. गम्भीरमुद्रया चिन्तयति – (1)

(क) केसरीसिंहः

(ख) करणसिंहः

(ग) गोपालसिंहः

(घ) भूरसिंहः

9. सन्धिविच्छेदं कुरुत – (1+1=2)

(क) परोपकाराय = ...+..................................

(ख) कर्मण्येव = ...+....................................

10. निर्देशानुसारं क्रियापदं लिखत – (1+1=2)

(क) "सेव्" धातु – लट्लकार – प्रथमपुरुष – एकवचनम्

(ख) "वद्" धातु – लट्लकार – प्रथमपुरुष – बहुवचनम्

11. अधोलिखितपदयोः प्रयोगेण एकैकं वाक्यं लिखत – (1+1=2)

(क) सह

(ख) अभितः

http://www.rbseonline.com
http://www.rbseonline.com

http://www.rbseonline.com

http://www.rbseonline.com

12. सोनारदुर्गं स्वर्णमयपीतपाषाणैः निर्मितम् अद्भुतं दुर्गम् अस्ति। (2)

अत्र रेखांकितपदयोः विशेषणं विशेष्यं च पदं पृथक्कुरुत।

13. उचित – शब्देन सह मेलनं कुरुत – (½×4=2)

(क)	मासाः	(अ)	षट्
(ख)	अयने	(ब)	सप्त
(ग)	सप्ताहस्य दिवसाः	(स)	द्वादश
(घ)	ऋतवः	(द)	द्वे

14. रेखांकितपदानां स्थाने कोष्ठके लिखितानि पदानि चित्वा प्रश्ननिर्माणं कुरुत –

(क) तेन प्रेरिताः सर्वे नेतारः। (केन / कः) (1)

(ख) सोमदत्तः मूको जातः। (किम् / कः) (1)

15. कोष्ठके दत्तानि संज्ञापदानि चित्वा रिक्तस्थानानि पूरयत – (1×4=4)

(क) एकतः ....प्रति अनुरक्तिः। (राज्ञीं / राज्ञी)

(ख) एकस्तु ....किन्तु शास्त्रविमुखः। (बुद्धिमानं / बुद्धिमान्)

(ग) ते त्रयः अपि ....उत्थाय मारिताः। (सिंहस्य / सिंहेन)

(घ) ....वृक्षाद् अवतीर्य गृहं गतः। (सुबुद्धिः / सुबुद्धेः)

16. अधोलिखितप्रश्नानाम् उत्तराणि पूर्णवाक्येन लिखत – (1×4=4)

(क) कतिपुत्राः बुद्धिरहिताः आसन्? http://www.rbseonline.com

(ख) रावतरत्नसिंहस्य विवाहः कया सह अभवत्?

(ग) मगधदेशस्य नृपः कः आसीत्?

(घ) विश्वस्य प्राचीनतमा पर्वतमाला का?

17. अधोलिखितप्रश्नानाम् उत्तराणि एकपदेन लिखत – (1×4=4)

(क) कः लभते ज्ञानम्?

(ख) क्रोधात् किं भवति?

(ग) सर्वधनं प्रधानम् किम्?

(घ) गङ्गाजलं कीदृशं वर्तते?

http://www.rbseonline.com
http://www.rbseonline.com
http://www.rbseonline.com

http://www.rbseonline.com

18. अधोलिखित – पदानि चित्वा गीतस्य पूर्तिं कुरुत – (1×4=4)

(क्रीडायै, जनसेवायै, परमशिवा, इदमखिल)

हरिमन्दिरम् ....शरीरम्, धनशक्ती........................ ।

यत्र च ....वनराजः, धेनुर्माता .... ।।

19. सुमेलनं कुरुत – (1×4=4)

(क)	(ख)
(अ) परित्राणाय	(1) स्मृतिविभ्रमः
(ब) सम्मोहात् भवति	(2) साधूनाम्
(स) धर्मसंस्थापनार्थाय	(3) प्रणश्यति
(द) बुद्धिनाशात्	(4) सम्भवामि युगे युगे

20. चित्रं दृष्ट्वा मञ्जूषातः पदानि च प्रयुज्य चत्वारि वाक्यानि लिखत – (4)

(अस्माकं, छात्र – छात्राश्च, अध्यापकाः, द्वादशकक्षाः, पञ्चशतं छात्राः)

http://www.rbseonline.com

http://www.rbseonline.com

http://www.rbseonline.com

http://www.rbseonline.com

अथवा

मञ्जूषायां लिखितानां शब्दानां सहाय्येन कथां लिखत – (½×8=4)

(शिष्यः, परीक्षार्थम्, पण्डितः, विद्याभ्यासार्थम्, बुद्धिमान्, नास्ति, अत्रैव, सर्वव्यापी)

काशीनगरे एकः ....अस्ति। 'पण्डितसमीपम् एकः ....आगच्छति। शिष्यः वदति – "आचार्य! अहं ....आगतवान्। पण्डितः शिष्यबुद्धि..................... पृच्छति – वत्स! देवः कुत्र अस्ति?" शिष्यः वदति – गुरो! देवः कुत्र ....। कृपया भवान् एव वदतु। सन्तुष्टः गुरु वदति – देवः सर्वत्र अस्ति। देवः...............................! त्वम्...........................अतः विद्याभ्यासार्थम्...................................वस।

21. अधोलिखित – वाक्यानां क्रमायोजनं कुरुत – (4)

(1) रामेण सह सीता लक्ष्मणः चापि वनम् अगच्छताम्।

(2) रामः वनम् अगच्छत्।

(3) रावणः सीताम् अपहरत्।

(4) रामः रावणं ससैन्यम् हतवान्।

22. अधोलिखितस्य पद्यस्य हिन्दीभाषायां भावार्थः लेख्यः – (8)

पिबन्ति नद्यः स्वयमेव नाम्भः, स्वयं न खादन्ति फलानि वृक्षाः।
नादन्ति शस्यं खलु वारिवाहाः, परोपकाराय सतां विभूतयः।।

अथवा

न चौरहार्यं न च राजहार्यं, न भ्रातृ भाज्यं न च भारकारि।
व्यये कृते वर्धत एव नित्यं, विद्याधनं सर्वधनं प्रधानम्।।

23. 'वीराङ्गना हाडीरानी' अथवा 'संहतिः श्रेयसी पुंसाम्' कथासारं हिन्दीभाषायां लिखत। (8)

http://www.rbseonline.com
http://www.rbseonline.com
http://www.rbseonline.com

24. निर्देशानुसारं पदानि स्वीकृत्य 'भारतदेशः' विषयोपरि निबंध लेखनम् कुरुत – **(8)**

(भारतवर्षः, अस्माकं, जन्मभूमिः, विविध – रत्नानां जननी, प्राकृतिकी शोभा, हिमालयः, मुकुटमणिः)

<u>अथवा</u>

रिक्तस्थानानि पूरयित्वा प्रार्थनापत्रं लिखत –

(सहसा, विगतरात्रितः, आगन्तुम्, माध्यमिक, कारणेन, अवकाशं, माम्, सुरेशः)

सेवायाम्,

प्रधानाचार्यमहोदयाः,

राजकीय आदर्श उच्च ....विद्यालयः,

जयपुरम्।

महोदयाः,

विनम्रनिवेदनम् अस्ति यत् ....अहं ....ज्वरपीडितः अस्मि। अतः विद्यालयम्...............................असमर्थः अस्मि। एतेन..........................कृपया दिवसत्रयस्य ....स्वीकृत्य............................अनुग्रहणन्तु भवन्तः।

दिनाङ्क – .... भवदीय शिष्यः

....

अष्टमी कक्षायां 'अ वर्गः'

25. अधोलिखितं गद्यांशं पठित्वा प्रश्नानामुत्तराणि संस्कृत – भाषायां लिखत – **(8)**

विद्या सर्वेषां श्रेष्ठं धनमस्ति। तेन एव मनुष्यो भवति अन्यथा विद्यारहितो पशुः अस्ति। इदं धनं चौराश्चोरयितुं बान्धवाश्च विभाजयितुं न शक्नुवन्ति। व्यये कृते इदं धनं सर्वदा वर्धते। विदेशगमने विद्या परमसहायिका भवति।

(क) उपर्युक्तगद्यांशस्य उचितं शीर्षकं लिखत।

(ख) किं धनं श्रेष्ठम् अस्ति?

(ग) व्यये कृते किं वर्धते?

(घ) विद्या कुत्र परमसहायिका भवति?

---

http://www.rbseonline.com
http://www.rbseonline.com
http://www.rbseonline.com